

המעורבות העיראקית במלחמת ששת הימים

בעוד הרטוריקה העיראקית ערב מלחמת ששת הימים הצטיינה בקיצוניות רבה, הרי כאשר היא התבקשה עלידי מדינות העימות לתרגם את הדיבורים למעשים, היא עשתה מעט ככל האפשר. דווקא אחרי שהסתיימה המלחמה הגבירה עיראק את קצב שיגור הכוחות לירדן - בניגוד לרצון של קהיר ושל רבת-עמון. המניע לכך לא היה רצון להילחם בישראל, אלא להשיג דריסת רגל רשמית בירדן, שהייתה באופן מסורתי יעד של עיראק

אל"ם (מיל') ד"ר שאול שי

פגעו קשות במשק ובפיתוח הכלכלי. במקביל למאמצים להגשים את האיחוד היה השלטון בעיראק טרוד בניסיונות חוזרים ונשנים לדכא את המרד הכורדי בצפון המדינה. באפריל 1966 נהרג הנשיא עארף בתאונת מסוק, ואת מקומו תפס אחיו, גנרל עבד א-רחמאן עארף. עבד א-רחמאן עארף התגלה כשליט חלש, שלא הצליח להתמודד עם הבעיות שניצבו בפניו. ראש ממשלת עיראק, בזאז, ניסה לפתור את בעיית המרד הכורדי באמצעות תוכנית לממשל עצמי, אך הנשיא לא היה מסוגל לשכנע את ראשי הצבא להסכים לכך. התוכנית נכשלה, בזאז אולץ להתפטר,

צעדים כלכליים, ובהם הלאמתם של התעשייה הכבדה, של מערכת הבנקאות ושל סחר החוץ. האיחוד בין עיראק

במהלך המשבר הישראלי-ערבי במאי 1967 לא רצתה עיראק לוותר על מעמדה בעולם הערבי, ולפיכך לא יכלה להרשות לעצמה להתנתק מהמאמץ הערבי הכולל שהנהיג נאצר נגד ישראל

למצרים לא יצא בסופו של דבר אל הפועל, אך צעדי ההכנה לקראת האיחוד

רקע

1966, השנה שקדמה למלחמת ששת הימים, הייתה אחת הסוערות ביותר שידעה עיראק מבחינה פוליטית.

בתחילת אותה שנה היה נשיא עיראק, עבד א-סלאם עארף (שעלה לשלטון באמצע עות הפיכה צבאית ב-1963) עסוק בניסיונות להביא לאיחוד ארצו עם מצרים. במסגרת ההכנות לאיחוד נקט עארף - בהשפעת נאצר - סדרת

רמ"ח היסטוריה

והמלחמה נגד הכורדים נמשכה, בלי שעיראק יכולה הייתה להכריע אותה. במהלך המשבר הישראלי-ערבי במאי 1967 ניצבה עיראק בפני דילמה: מחד, המצב הכלכלי הקשה, התמשכות הלחימה נגד הכורדים וחוסר היציבות של השלטון חייבו את מיקוד תשומת הלב והמשאבים של המשטר העיראקי בזירה הפנימית. מאידך, לא רצתה עיראק לוותר על מעמדה בעולם הערבי, ולפיכך לא יכלה להרשות לעצמה להתנתק מהמאמץ הערבי הכולל שהנהיג נאצר נגד ישראל.

לפיכך גיבשה עיראק מדיניות חוץ תקיפה, שהדגישה את מחויבותה למאמץ הכלל ערבי מול ישראל, אולם בפועל, בניגוד לרטוריקה המתלהמת, ניסתה עיראק לצמצם ככל הניתן את המשאבים ואת הכוחות שהתחייבה לרתום לטובת המחנה הערבי. על מנת לחפות על אירצונם לשגר כוחות אל מחוץ לגבולות המדינה עשו שלטונות עיראק מאמצים להוכיח למצרים כי לעיראק חזית משלה בצפון המדינה - חזית הקשורה למערכה הכללית בשל התמיכה והסיוע שנותנת ישראל לכורדים.

נראה כי במהלך מאי 1967 אכן גברה המתחיות במרחב הכורדי, ואף נמסר על התנגשויות בין הכוחות המורדים, בראשות ברזאני, לבין אנשי טלבאני, שנתמכו על-ידי שלטונות בגדאד. במקביל ביצעו כוחות כורדיים פשיטות על מתקני הממשלה בצפון המדינה,

ולטענת הרמטכ"ל העיראקי אמורה הייתה בתום עונת הקציר להתחדש המתקפה בחבל הכורדי במלוא עוצמתה.

בסוף מאי פתחו שלטונות עיראק במסע תעמולה שנועד להכין את דעת הקהל לשיגור כוחות עיראקיים לחזית עם ישראל. המופתי של עיראק קרא

ההסכם בין מצרים לעיראק, שנחתם ב-31 במאי, נועד כנראה גם להרגיע את החוגים האלה בתוך עיראק.

בתחום הצבאי בוצעו בעיראק הכנות להפעלת שדה התעופה H-3 ולריכוז כוחות משלוח במערב המדינה ובוצעו תיאומים מול המפקדה הערבית המאוחדת (מפע"ם) שהחלה לפעול בירדן.

מצרים הייתה, כאמור,

הכוח המניע המרכזי בגיוס עיראק למערכה נגד ישראל ועודדה אותה לפתוח במגעים עם סוריה ועם ירדן לשיגור כוחות משלוח יבשתיים ומטוסיים לחזית המתגבשת. משקעי העוינות והחשדנות בין עיראק לסוריה הקשו על המגעים בין שתי המדינות, ולכן החליטה עיראק בסופו של דבר להשתלב בציר המצרי-ירדני, והדבר בא לידי ביטוי בהסכם ההגנה המצרי-עיראקי, שנחתם בקהיר ב-31 במאי 1967.

המגעים לשיתוף פעולה צבאי בין עיראק לסוריה

המגעים הראשונים בין עיראק לסוריה החלו כבר ב-15 במאי 1967. עיראק הציעה לסוריה סיוע בכוחות יבשה ואוויר, אולם סוריה שללה תחילה שיגור כוחות יבשה והסתפקה בסיוע אווירי

של מטוסים שיופעלו משדות תעופה בעיראק. ב-24 במאי 1967 השתנתה עמדתה של סוריה והיא הסכימה לקבל כוח משלוח יבשתי בגודל של חטיבה ממוכנת המתוגברת בגדוד טנקים ובגדוד קומנדו.

לשם תיאום העברתו של הכוח הגיעה לסוריה ב-25 במאי 1967

מבנה של "האנטרים" (לא עיראקיים) נוסק

במקביל להכנתו של כוח המשלוח היבשתי לסוריה סוכם גם על סיוע אווירי עיראקי באמצעות שתי טייסות "האנטר"

למלחמת קודש ולגיוס מתנדבים למערכה, והפרשנויות ברדיו בגדאד הוקדשו ברובן הגדול לחשיבותה של המלחמה באויב הציוני.

ב-29 וב-30 במאי נערכו בבגדאד הפגנות המונים ביוזמת גורמים פרו-נאצריים, שקראו להתגייסות עיראק לצד מצרים במערכה הקרבה ובאה.

משלחת צבאית עיראקית בראשות מפקד דיוויזיה 3, ולאחר מספר ימי דיונים נחתם ב־28 במאי 1967 הסכם שבו נקבע כי הכוח העיראקי יוצב בגזרת שיח' מסכיך-דרעא, על גבול סוריה-ירדן.

קידומה של חטיבה ממוכנת 8 ממחנותיה שבאיזור מוצול למערב עיראק החל כבר ב־19 מאי 1967, עוד בטרם הושג ההסכם עם סוריה. על-פי ההסכם בין סוריה לעיראק אמורה הייתה העברת הכוח לאיזור H-3 (במערב עיראק) להסתיים ב־27 במאי, וקידומו לתוך סוריה נועד להתבצע – בהתאם לדרישתה של סוריה – במשך שלושה-ארבעה ימים. בפועל הגיע אל H-3 במועד המתוכנן רק גדוד טנקים 6, ואילו חטיבה ממוכנת 8 נשארה מרוכזת בחבאניה.

במקביל להכנתו של כוח המשלוח היבשתי לסוריה סוכם גם על סיוע אווירי עיראקי באמצעות שתי טייסות "הנטר", שאמורות היו לפעול משדה התעופה H-3. כמו וכן הוחלט על הקמת ערוצי תיאום בין שדות התעופה העיראקיים למפקדת חיל האוויר הסורי. התייחסותה המסויגת של סוריה לשיתוף הפעולה עם עיראק מחד וגיבושה של החזית המצרית-ירדנית-עיראקית מאידך הביאו בסופו של דבר להעתקת כוח המשלוח העיראקי מהחזית הסורית לחזית הירדנית.

שיתוף הפעולה הצבאי בין עיראק למצרים

ב־20 במאי 1967 הגיעה לקהיר משלחת עיראקית רמת דרג כדי להשתתף בישיבה של ההנהגה המדינית המשותפת לעיראק ולמצרים. בראש המשלחת עמד סגן ראש ממשלת עיראק, טאהר יחיה. מטרת המשלחת הייתה לעמוד על ההתפתחויות האחרונות במשבר עם ישראל ובכלל זה על כוונותיה של מצרים. בהודעה משותפת, שפורסמה בתום דיוני ההנהגה המאוחדת לעיראק ולמצרים, הובעה תמיכה בצעדים שנקטה מצרים,

ונאמר כי הוחלט לאחד את המאמצים בכל התחומים כדי לקדם את פני הסכנות.

עיראק הציעה למצרים לשגר לעזרתה כוחות חי"ר, שריון ואוויר, וההצעה הזאת התקבלה בברכה על-ידי מצרים ואף פורסמה ברדיו קהיר ב־22 במאי 1967.

הפגישות במצרים זכו להבלטה רבה בכלי התקשורת העיראקיים מתוך מגמה להבליט את מעורבותה של עיראק בחזית הערבית ההולכת ומתגבשת. אולם כאשר נדרשה עיראק לממש את התחייבותיה הצבאיות,

**נאצר רגז על הסיוע
העיראקי הדל והודיע כי
מצרים מוותרת עליו, שכן
הוא נועד אך ורק כדי
לאפשר לעיראק לצאת ידי
חובה לשותפות הערבית
בלי לשלם את מלוא המחיר
שהתחייבה עליו**

התברר כי בפועל התכוונה להטיס למצרים רק גדוד חי"ר ללא כלי רכב ונשק כבד ולהעביר למצרים מספר מצומצם של מטוסים.

נאצר רגז על הסיוע העיראקי הדל והודיע כי מצרים מוותרת עליו, שכן הוא נועד אך ורק כדי לאפשר לעיראק לצאת ידי חובה לשותפות הערבית בלי לשלם את מלוא המחיר שהתחייבה עליו.

ב־31 במאי 1967 שיגרו העיראקים למצרים מטוסים, ובהם גדוד החי"ר, וכמחווה הצטרף לכוח בנו של הנשיא עארף. בכך הועמדה מצרים בפני עובדה מוגמרת, והגדוד העיראקי השלים את הטסתו למצרים ב־3 ביוני 1967. למחרת נעשו הכנות להעברתו לאיזור היערכותו באל-עריש.

העיראקים הציעו למצרים גם סיוע אווירי והיו מוכנים להקצות לשם כך טייסת מטוסי "מיג-21" וכן שלושה

מפציצים מדגם "טור-16", אולם מצרים דחתה את ההצעה הזאת בנימוק שמדובר בכוח קטן, יחסית, שלא ישפיע מהותית על הזירה המצרית. לפיכך הציעו המצרים שהמטוסים האלה יופעלו במסגרת המפע"ם בחזית המזרחית.

ב־4 ביוני 1967 הגיעה למצרים – בשנית – משלחת עיראקית בראשות סגן ראש הממשלה, טאהר יחיה, וזו חתמה על הסכם הגנה בין מצרים לעיראק. עבור עיראק הייתה לכך בעיקר משמעות תעמולתית ותרומה לייצוב המערכת הפנימית מול גורמים פרו-נאצריים במדינה, ואילו עבור מצרים הושלם בכך מעגל ההסכמים עם מדינות ערב, ונוצר בפועל ציר מצרי-עיראקי-ירדני.

המגעים וההכנות לשיגור של כוח המשלוח העיראקי לירדן

ב־1 ביוני 1967 הגיע לירדן עבד אל-מונעים ריאד והקים ברבת-עמון מוצב פיקוד קדמי של המפע"ם. זאת לאחר שיום קודם לכן תיאם בבגדאד יחד עם מפקדו של הצבא הירדני את שיגורו של כוח המשלוח העיראקי לירדן.

במוצב הפיקוד של המפע"ם הוצבו קצינים בכירים של המטכ"ל הירדני, ואליהם צורפו קצינים בכירים של צבאות מצרים ועיראק ונציגים של כוח המשלוח העיראקי (ממפקדת דיוויזיה 3 העיראקית).

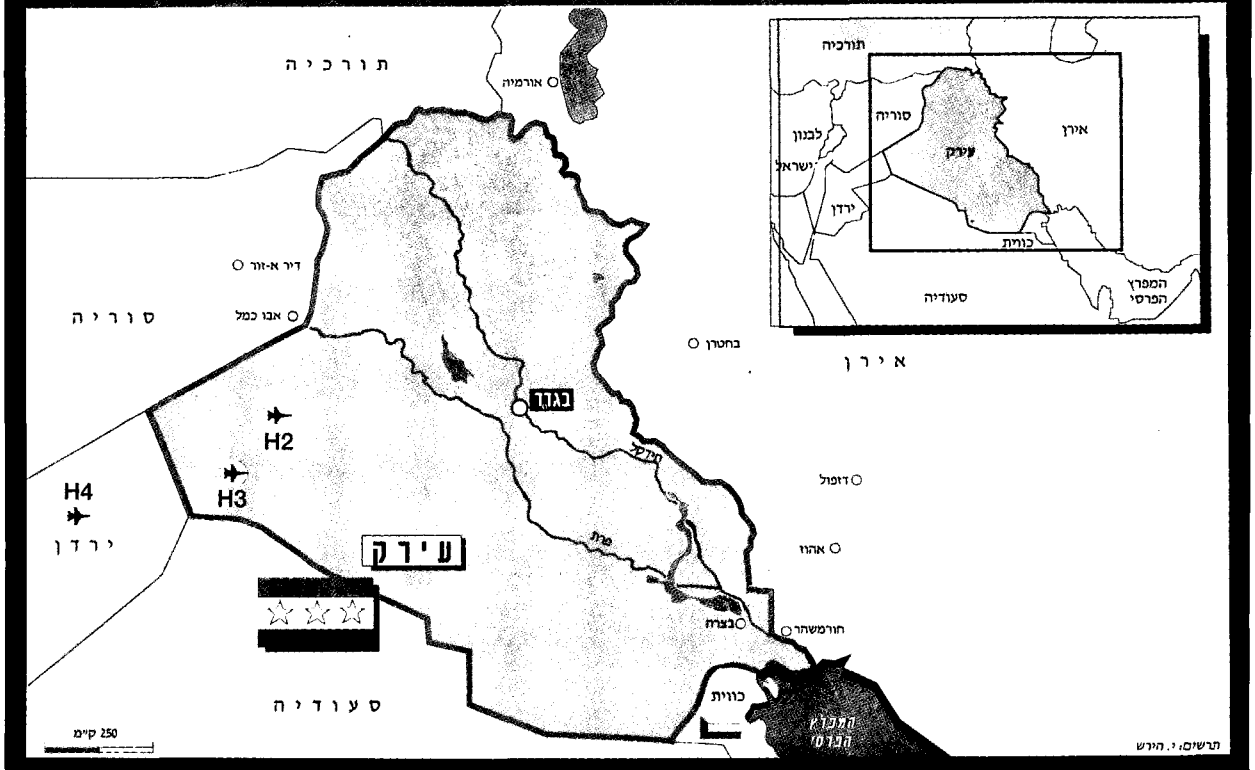
ב־2 ביוני 1967 הורה המפע"ם להכניס לירדן כוח משלוח עיראקי בסדר גודל של דיוויזיה מוגברת (2 חטיבות חי"ר, חטיבה ממוכנת, חטיבת שריון וגדוד קומנדו 421 של צבא השחרור הפלסטיני). הכוח העיראקי הזה הוכפף למפע"ם ולא לצבא ירדן.

ב־2 ביוני נמצאו העוצבות העיראקיות הבאות בכוננות לתזוזה לירדן על-פי פקודה ממפע"ם:

■ חטיבת חי"ר 1 (פחות הגדוד שהועבר למצרים).

■ חטיבה ממוכנת 8 (שכבר החלה

עיראק: חלק מהמאמץ הערבי הכולל שגייס נאצר נגד ישראל

המעורבות העיראקית במלחמת ששת הימים

379 378 מופנה לרבות

הירדן. ב-5 ביוני בשעה 20:45 הגיעה המפקדה הקדמית של החטיבה - בדרך ג'רש-סלט-כראמה - לצומת אל-מצרי ובשעה 23:10 חברה אליה מפקדת החטיבה ועימה שני גדודים. במהלך תנועתה ממפרק לצומת אל-מצרי הותקפה חטיבה 8 על-ידי מטוסי חיל האוויר הישראלי, אולם למרות האבדות שנגרמו לה היא המשיכה בתנועתה. נוסף על הנזקים שנגרמו לה בתקיפת חיל האוויר סבלה החטיבה בתנועתה גם מבעיות לוגיסטיות וממחסור בדלק, ואחדים מכלי הרכב נתקעו עד אשר תודלקו על-ידי הירדנים. בשחר ה-6 ביוני הורה מפקד המפע"ם ריאד לחטיבה להתפרס באיזור יריחו כהכנה להנעת שני גדודים מוגברים לאיזור רמאללה. אולם בשעה 06:25 שונתה הפקודה הזאת והחטיבה הצטוותה לשלוח גדוד ממוכן אחד בלבד ועימו הגדוד הפלסטיני 421 לדרך יריחו-

הגיעה לרבת-עמון בלילה שבין ה-4 ל-5 ביוני משלחת צבאית עיראקית בראשות עוזר הרמטכ"ל לענייני מנהלה כדי לתאם את הסוגיות הלוגיסטיות של חיל המשלוח העיראקי בירדן. באשר לסיוע האווירי - כבר ב-1 ביוני נערכה טייסת עיראקית של מטוסי "האנטר" בשדה התעופה H-3 ככוח התערבות לזירה. מפציצי ה"טו-16" ארוכי הטווח נועדו לתקוף מטרות בשטח מדינת ישראל מבסיסהם בעומק עיראק. כמו כן עלתה האפשרות לפרוס טייסת של מטוסי "מיג-21" בשדה התעופה מפרק, אולם המהלך הזה לא יצא אל הפועל.

כוח המשלוח העיראקי בחזית הירדנית במהלך הלחימה - 5 ביוני 1967

בהתאם לפקודות שקיבלה מהמפע"ם נעה חטיבה 8 עם פתיחת המערכה ממפרק לעבר צומת אל-מצרי שבבקעת

להתרכז באותה עת ב-H-3).
 ■ חטיבת חי"ר 27 (שקיבלה ב-30 במאי פקודה לנוע לעבר H-3).
 ■ חטיבת שריון 6 (גדוד אחד שלה החל כבר להתרכז ב-H-3 יחד עם חטיבה 8).
 בקבוצת פקודות שקיים רמ"ט המפע"ם ברבת-עמון בבוקר ה-2 ביוני סוכם כי כוח המשלוח העיראקי יחל בתנועה לירדן בבוקר ה-4 ביוני. ראוי לציין שכוח המשלוח אורגן בחיפזון והיה בלתי אחיד בהרכבו. מפקדה קדמית של דיוויזיה 3, שקודמה לרבת-עמון, שימשה בפועל כמפקדת כוח המשלוח.
 ב-4 ביוני בשעה 08:00 יצא החלוצי של כוח המשלוח לדרכו לעבר H-4 בירדן. הכוח הזה כלל את חטיבה ממוכנת 8, גדוד טנקים מחטיבה 6 וגדוד קומנדו פלשטיני 421. בלילה שבין ה-4 ל-5 ביוני הגיע הכוח למפרק. במקביל לתנועתה של חטיבה 8

טיבה ולתגבר את חטיבת חי"ר 2 הירדנית שבאיזור רמאללה. ב-11:50 הורה ריאד לחטיבה 8 לנוע מצומת אל-מצרי ולתפוס עמדות הגנה בצומת מח'רוק כדי לאבטח את נסיגת הכוחות הירדניים מגזרת ג'נין. בערב של ה-6 ביוני הייתה החטיבה ערוכה כלהלן: גדוד ממוכן ועוד גדוד 421 של צבא השחרור הפלסטיני באיזור יריחו (יחד עם גדוד חי"ר 24 הירדני) ושאר החטיבה בצומת מח'רוק. בלילה שבין ה-6 ל-7 ביוני הוצאה לכוחות הירדניים הוראת נסיגה כללית מהגדה המערבית, אולם היא בוטלה בעקבות צפי'י ההחלטת מועצת הביטחון על הפסקת אש. בעקבות ביטולה של הוראת הנסיגה התכוון ריאד לחסום את המעברים אל בקעת הירדן ולשם כך הורה לכוחות העיראקים והירדניים ביריחו לתפוס את איזור נבי מוסא. מטרת המהלך הזה הייתה למנוע פריצה בציר ירושלים-יריחו, והכוח העיראקי הוכפף לחטיבת השריון 60 הירדנית. בהתאם לפקודה הזאת תפס הכוח העיראקי את מקומו באיזור נבי מוסא ב-7 ביוני בשעה 01:50, ואילו שאר הכוחות של חטיבה 8 נשארו בצומת מח'רוק.

פקודת הנסיגה לגדה המזרחית של הירדן ניתנה שנית בבוקר ה-7 ביוני. חטיבה 8 העיראקית וחטיבת חי"ר 36 הירדנית אמורות היו לסגת אחרונות עם אור אחרון ב-7 ביוני. בצהרי ה-7 ביוני, בשעה 12:45, הודיעה לפתע החטיבה העיראקית כי היא נסוגה דרומה והתמקמה באיזור כראמה-ואדי אביד.

לחטיבה ניתנה הוראה לחזור צפונה, אולם היא לא מילאה אחריה בתואנות שונות.

בנסיבות האלה ניתנה לחטיבה הוראה לסגת דרך ואדי שעייב לסלט, וההגנה על צומת מח'רוק ועל צומת אל-מצרי נמסרו לחטיבה ירדנית.

בשעות אחרי הצהריים של ה-7 ביוני התרכזו חטיבה 8 בסלט ומשם המשיכה לנאעור, לשם הועברו גם

הגדוד הממוכן והגדוד הפלסטיני 421, שתיגברו את איזור יריחו. ב-8 ביוני הועברה החטיבה כולה לזרקא ככוח עתודה.

ב-6 ביוני ביקש מפקד המפע"ם, ריאד, ממפקד חיל המשלוח העיראקי לשגר לירדן חטיבת חי"ר עיראקית נוספת ולהעבירה לבקעת הירדן. החטיבה הזאת אכן הגיעה ב-6 ביוני בשעה 17:00 ל-H-4, אולם החמיצה את המלחמה ולבסוף נערכה ב-8 ביוני עם עוד גדוד טנקים באיזור מפרק. החל מה-9 ביוני בשעה 05:20 הועברה החטיבה ממפרק וקיבלה משימות הגנה על ציר נאעור-גשר עבדאללה.

אף שהמלחמה הסתיימה, המשיכו העיראקים להזרים כוחות נוספים

בהמשך הלחימה פנו מצרים וסוריה מספר פעמים לעיראק בבקשות דחופות לסיוע אווירי, אולם עיראק הסתפקה בהגנה על שמי מערב עיראק ונמנעה מלהקצות מטוסים לסיוע למדינות האחרות

לירדן, והסד"כ העיראקי הגיע לכדי עוצמה דיוויזיונית. (מפקדת דיוויזיה 3, חטיבת שריון 6 וחטיבת חי"ר 27 הוצבו במפרק. אלמנטים של שריון מחטיבת שריון 6 סייעו לחטיבת חי"ר 12 הירדנית בצפון גזרת הבקעה).

כוחות האוויר העיראקים במלחמה

העיראקים הקצו למאמץ נגד ישראל טייסת "האנטרים", טייסת "מיג-21" ומפציצי "טור-16".

ב-4 ביוני 1967 החל כוח המשלוח העיראקי לנוע לתוך ירדן. החשש בישראל ממטרייה אווירית אשר תגונן

על כוחות המשלוח העיראקיים וכן מידע מודיעיני בדבר כוננות חיל האוויר העיראקי לתקוף שדות תעופה בישראל הביאו להחלטה לתקוף את שדה התעופה H-3 בעיראק.

משימת התקיפה הוטלה על טייסת 110 ("ווטורים") ברמת-דוד, וליווי התוקפים הוטל על טייסת 117 ("מיראז'ים"). חיל האוויר תקף את שדה התעופה H-3 שלוש פעמים - ב-5 ב-6 וב-7 ביוני 1967. בסך הכול בוצעו 11 גיחות תקיפה של "ווטורים" ושמונה גיחות של "מיראז'ים". בתקיפות האלה הושמדו על הקרקע שמונה מטוסי "מיג-21", כ-10 "האנטרים" ומטוס תובלה. בקרבות אוויר הופלו "מיג-21" וארבעה מטוסי "האנטר". מסלולי הבסיס נפגעו חלקית. בפעילות נגד H-3 איבד חיל האוויר שלושה מטוסים - מטוס "מיראז'" ושני מטוסי "ווטור".

חיל האוויר העיראקי תקף מספר פעמים מטרות בשטח מדינת ישראל:

■ ב-5 ביוני בשעה 14:30 תקף מבנה של מטוסי "האנטר" את נהלל - כנראה לאחר שלא הצליח לזהות את רמת-דוד. ■ ב-6 ביוני בין 05:00 ל-05:30 תקף מבנה של מטוסי "האנטר" כוחות מחטיבה 9 ליד ברק וגרם לפציעת חמישה חיילים.

■ ב-6 ביוני הפציץ מטוס "טור-16" את נתניה. לאחר מכן הגיע המטוס לאזור רמת-דוד, נפגע מאש נ"מ והתרסק על מחנה עמוס צפונית למגידו. בהתפוצצותו גרם למותם של 16 חיילים ולפציעתם של שמונה נוספים.

■ במהלך ה-6 ביוני ניסו מטוסים עיראקיים מספר פעמים לתקוף את כוחותינו באיזור ג'נין.

בהמשך הלחימה פנו מצרים וסוריה מספר פעמים לעיראק בבקשות דחופות לסיוע אווירי, אולם עיראק הסתפקה בהגנה על שמי מערב עיראק ונמנעה מלהקצות מטוסים לסיוע למדינות האחרות.

אחרית דבר

מצבה של עיראק היה נוח - יחסית ליתר

הנחרצות של בגדאד לעומת חולשתן של מדינות ערביות אחרות, ובכך להצטייר כמנהיגת העולם הערבי ולצמצם את הביקורת הפנימית בעיראק על המשטר, שהיה בפועל שותף לתבוסה הערבית הכוללת.

בתום מלחמת ששת הימים נשאר כוחות המשלוח העיראקיים בירדן ונערכו לצד הכוחות הירדניים הנסוגים להגנת המדינה. הכוחות האלה השתתפו במלחמת ההתשה בשנים 1968-1970 ופנו מירדן רק לאחר אירועי "ספטמבר השחור" ב-1970.

ראוי לציין כי כמו בתחום הצבאי - גם בתחום הנפט דאגה עיראק

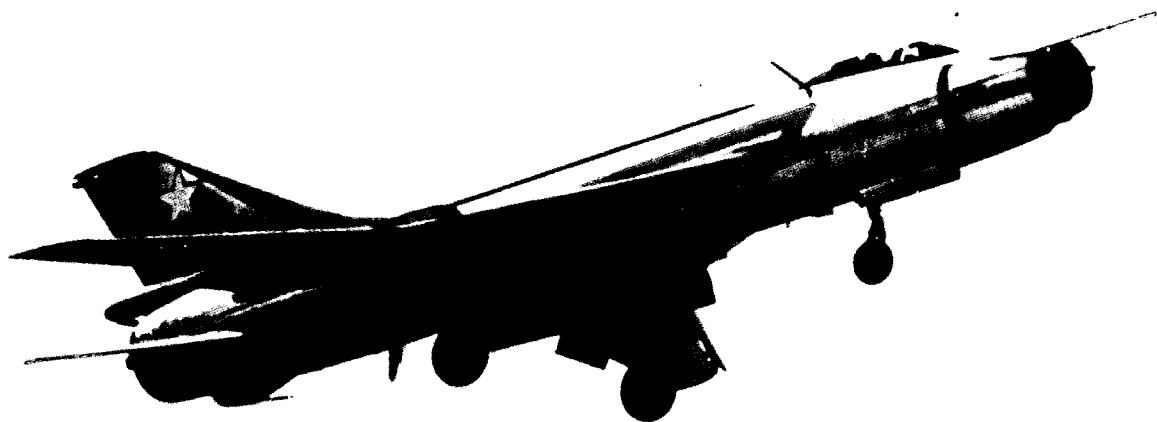
(בליל 6-7 ביוני) להפסיק את תנועת הכוחות העיראקיים לירדן כדי להימנע מפגיעה אפשרית בהפסקת האש, ועל אף הבהרתו של המלך חוסיין שהוא מוותר על הסיוע העיראקי, הרי שדווקא עם התמוטטות המערך הירדני הוגבר קצב כניסת הכוחות העיראקיים לירדן. נראה כי בגדאד התכוונה - במסווה של סיוע צבאי לירדן - לנצל את ההזדמנות ולקנות לעצמה דריסת רגל רשמית במדינה, שהייתה באופן מסורתי יעד של עיראק.

ב-8 ביוני הועברה פנייה של נאצר לנשיא עיראק, ובה ביקש שעיראק תסכים להפסקת האש בירדן, אך גם

המדינות שנטלו חלק במלחמת ששת הימים - שכן לא היה לה גבול משותף עם ישראל. בשל ריחוקה מישראל גם היו שדות התעופה שלה פגיעים פחות. עם זאת, כשנענתה לפנייה המצרית ושיגרה מטוסים לתקוף מטרות בישראל, ספגה התקפות של חיל האוויר הישראלי על שדה התעופה H-3, ונגרמו לה אבדות במטוסים. בשל כך הצטננה במידה רבה נכונות העיראקים להעניק סיוע אווירי, והם הודיעו למצרים ולסורים שאין ביכולתם לסייע להם במטוסים.

בתחום כוחות היבשה נמשכה הזרמת הכוחות לירדן תוך כדי הלחימה,

"מיג-21"

העיראקים הציעו למצרים גם סיוע אווירי והיו מוכנים להקצות לשם כך טייסת "מיג-21" ושלושה מפציצי "טו-16"

לאינטרסים שלה יותר מאשר לאינטרסים הכלל-ערביים. לאחר שמדינות ערב החליטו להפסיק את שאיבת הנפט כדי להפעיל לחץ על המערב, יזמה עיראק ב-8 ביוני כינוס של שרי החוץ הערבים לשם דיון בחרם הנפט. הרטוריקה הקיצונית של עיראק בתחום הזה הסתירה את שאיפתה למנוע פגיעה במשק הנפט העיראקי על ידי גיבושה של מדיניות שתמנע הפסקה ממושכת בהזרמת הנפט.

הפנייה הזאת נתקלה בסירוב עיראקי. עיראק סירבה להיענות גם לפנייה נוספת של נאצר ואף לפניית מאוחרות יותר (ב-10 ביוני) מצד חוסיין וריאד תוך הפגנת קו עצמאי ומיליטנטי והבעת רוגזה על מצרים, אשר גררה אותה למלחמה ובעצמה נענתה, לאחר התבוסה, להפסקת אש בהתאם להחלטת מועצת הביטחון. נראה כי שלטונות עיראק התעלמו במכוון מהחלטות מועצת הביטחון ומפניות מצרים, ירדן וסוריה להסכים להפסקת אש מתוך רצון להדגיש את עמדתה

אך קצב הזרימה הואט בגלל העליונות האווירית של ישראל, שאילצה את הכוחות לנוע רק בשעות החשכה. ניתן להעריך כי הכניסה האיטית של כוחות המשלוח תאמה גם את האינטרס של עיראק ואיפשרה לה להימנע מהטלת כוחותיה לשדה הקרב.

עיראק ניסתה לחפות על פעילותה האווירית המוגבלת ועל סירובה לספק מטוסים למצרים ולסוריה באמצעות רטוריקה תקיפה על החובה להיאבק ללא פשרות בישראל ובמערב.

יתר על כן, על אף הפנייה המצרית